

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3086/2015. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.175/2014/5. és az Orosházi Járásbíróság 7.P.20.567/2013/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó nevében ügyvédje az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.175/2014/5. és az Orosházi Járásbíróság 7.P.20.567/2013/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítványozónak túlfizetése keletkezett a lakása után fizetett közös költséghez kapcsolódóan, ennek egy összegben történő visszafizetését kérte a lakásszövetkeztől. A lakásszövetkezet igazgatósága határozatával arról döntött, hogy a visszafizetésre vonatkozó kérelmet nem támogatja, viszont tájékoztatta az indítványozót, hogy ezen összeget a havonta esedékes díjakba beszámítja és az összeg erejéig a havi közös költséget nem kell megfizetnie. A lakásszövetkezet az igazgatósági határozat alapján 2013 júliusától 2013 októberéig a túlfizetést beszámította a hónap 15. napján esedékessé vált közös költségek összegébe, így a túlfizetés összegét 2013. október hónappal bezárólag elszámolta. Az indítványozó – tekintettel arra, hogy az elszámolásnak ezzel a módjával nem értett egyet – az esedékessé váló közös költségeket minden hónapban átutalta a lakásszövetkezetnek. A lakásszövetkezet ennek egy részét 2013 novemberében és 2014 januárjában visszautalta az indítványozónak, aki azt másnap visszautalta a lakásszövetkezetnek. Az indítványozó – az elsőfokú bíróság megállapítása szerint – nem szólította fel a lakásszövetkezetet a túlfizetés visszafizetésére.

- [3] Az indítványozó – állítása szerint panasznapon eljárta az Orosházi Járásbíróságnál, majd az itt kapott tájékoztatás alapján – közjegyzői fizetési meghagyás kibocsátását kérte, melynek kibocsátására tőke, késedelmi kamat, eljárási díj és ügyvédi megbízási díj vonatkozásában 2013. október 29-én került sor. A kötelezett lakásszövetkezet ellentmondása folytán az eljárás perre alakult.
- [4] A lakásszövetkezet a követelésből a tőkeösszeget elismerte, azonban nem túlfizetés, hanem jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Az első tárgyaláson megfizette a teljes tőkeösszeget; kérte továbbá az indítványozó perköltségben való marasztalását arra tekintettel, hogy ő a perre okot nem adott, az első tárgyaláson a követelést elismerte, az indítványozó rosszhiszemű magatartásával indította meg a pert. Az indítványozó módosított keresetében a már kézhez vett összeget költségként kérte elszámolni (költség, kamat, tőke sorrendet tartva). Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét túlnyomó részt alaptalannak találta; a lakásszövetkezetet minimális összegű lejárt kamat, míg az indítványozót a lakásszövetkezet perköltségének a megfizetésére kötelezte. A bíróság az akkor hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 296. § (1) bekezdésére is tekintettel úgy ítélte meg, hogy a követelés (tőkeösszeg) jogalap nélküli gazdagodás jogcímén áll fenn; azt a lakásszövetkezet elismerte és az első tárgyaláson megfizette. A bíróság a Ptk. 4. § (1) bekezdésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 8. § (1)–(2) bekezdésre is tekintettel megállapította, hogy a lakásszövetkezet a perre okot nem adott, és így a Pp. 80. § (1) bekezdése alapján az indítványozót marasztalta a perköltségben.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljárta másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, az indítványozót további fellebbezési perköltség megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet érdemben helyesnek találta. Az ítélet indokolásában azt a megállapítást, hogy a lakásszövetkezet a perre okot nem adott, további érveléssel indokolta. Eszerint bár az indítványozó a lakásszövetkezet igazgatósága által kiadott határozatot nem fogadta el, azzal ténylegesen szembehelezkedett, ám a hatályon kívül helyezése érdekében nem indított pert. [Erre a bíróság álláspontja szerint a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény 9. § (1) bekezdése alapján, a (3) bekezdés szerinti határidőben lett volna lehetősége.]
- [6] 3. Az első- és másodfokú ítélettel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Az indítványát – hiánypótlási eljárásban – kiegészítette. Az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének, XIII. cikkének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének,

XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (továbbiakban: Egyezmény) 13. cikkének, 17. cikkének és az első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkének a sérelmét állította. Az indítványozó szerint tételes jogszabályt is sért a vitatott ítélet.

- [7] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdés második mondata azért sérül, mert a lakásszövetkezet visszaélt az erőfölényével, amikor megtagadta a túlfizetés egy összegben való kifizetését és ezzel kötelező hitelezésre kényszerítette őt; ehhez pedig az eljáró bíróságok is támogatásukat adták.
- [8] Az indítványozó nézete alapján a tisztességes, részrehajlás nélküli eljáráshoz való joga két okból is sérült. Egyrészt amiatt következett be a sérelem, mert az Orosházi Járásbíróságon a panasznapon téves tájékoztatást kapott (és ez alapján indította meg a pert). Másrészt azért sérült ez a joga, mert a másodfokú ítélet indokai megváltoztak anélkül, hogy az új indokok bármikor felmerültek volna, így ellenük nem tudott védekezni. Véleménye szerint ez az eljárási mód teljességgel ellehetetlenítette a jogainak az érvényesítését, valamint a tisztességes eljárás lefolytatását.
- [9] Az Egyezmény 13. és 17. cikke (joggal való visszaélés tilalma, hatékony jogorvoslathoz való jog) az indítványozó álláspontja szerint szintén azért sérült, mert a törvényszék olyan indokokra alapozva hozta meg döntését, amelyre egyik fél sem hivatkozott és mivel tárgyaláson kívül hozott ítéletet, nem volt lehetőség arra, hogy az új indokokkal kapcsolatban bármely nyilatkozatot tegyenek.
- [10] Az indítványozó nézete alapján az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétes, hogy a bíróságok – álláspontja szerint – „büntették” őt amiatt, mert általuk kis összegűnek minősített kereseti igényt érvényesített és ezáltal költséges bírósági eljárást okozott. Ezt véleménye szerint az mutatja, hogy az elsőfokú ítélet rosszhiszemű pereskedőnek minősítette. Álláspontja alapján azért is megkülönböztető az ítélet, mert a lakásszövetkezettel szemben egyes tagokat kiszolgáltatottá tesz, ezzel előnyhöz juttatja az erőfölénnyel rendelkező szervezetet az elszámolást vitató tagjával szemben. Az indítványozó magára nézve azért is diszkriminatívnak tartja a másodfokú határozatot, mert a vagyoni jogi követelés érvényesíthetőségének határidejét 60 napra csökkenti le, szemben az általános elévülési szabályok szerinti 5 éves igényérvényesítési határidővel.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt joga azért sérült, mert az ítéletek azáltal, hogy kötelező kölcsön nyújtását várták el tőle, semmibe vették a tulajdonhoz való alkotmányos jogát, és azonnali

kártalanítás nélküli korlátozás tűrésére kötelezték. Ezen túlmenően a másodfokú ítélet eljárási szempontból kizárja, hogy bármilyen igényt tudjon érvényesíteni, aminek eredményképpen 60 nap elteltével elveszíti az anyagi, tulajdonnal kapcsolatos jogait.

- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [13] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [14] 4.1. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, „ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Ennek a feltételnek az indítványnak az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése sérelmére alapított, valamint az Egyezmény meghatározott rendelkezéseivel való ellentétet állító része az alábbiak okából nem felel meg.
- [15] Az Alkotmánybíróság több döntésében is követett álláspontja szerint az Alaptörvény M) cikkének (2) bekezdéséből közvetlenül alapjog nem származik, így a bírói döntés folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sem sérülhetett [I. pl. 3215/2013. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [19], [21]]. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az erőfölénnyel való visszaéléssel szembeni állami fellépés szabálya államcél meghatározását tartalmazza, melyet a bíróságok az alkotmányos jogszabályok alkalmazásával fogalmi értelemben sem tudnak megsérteni.
- [16] Az Egyezmény sérelmére alapított indítványi rész nem a hivatkozott nemzetközi szerződés által is védett, Alaptörvénybe foglalt jogokra irányulva érvel, hanem a bírói ítéletek nemzetközi szerződésbe ütközését állítja, melynek vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincsen hatásköre. Az Alkotmánybíróság nemzetközi szerződések érvényesülését csak jogszabályokkal összefüggésben, és csak akkor vizsgálhatja, ha az eljárás kezdeményezője a jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését állítja. Az indítványozó ilyenre nem hivatkozik, de ilyen eljárásra alkotmányjogi panasz keretében nincs is lehetőség, és az indítványozó egyébként sem tartozik az ilyen eljárás kezdeményezésére jogosultak körébe.

- [17] 4.2. Az indítványozó által hivatkozott XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik. Az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítéletek között a jelen ügyben nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadály a {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [18] 4.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság a további indítványi elemeket ebből a szempontból vizsgálta meg és megállapította, hogy azok – az alábbiak miatt – nem vetnek fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, így nem felelnek meg a befogadási feltételeknek.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó nem fejtette ki részletesen, hogy a bírói ítéletek milyen módon sérti az alkotmányjogi értelemben vett tulajdonjogát. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis az „alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével” {26/2013. (X. 4.) AB határozat, Indoklás [161]}.
- [20] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét alátámasztani szándékozó, az indítványozó által kifejtett érvek nincsenek alkotmányjogilag értékelhető kapcsolatban ezen Alaptörvényben biztosított jognak – az Alkotmánybíróság által kibontott – tartalmával.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapozott indítványi elemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozónak a panasznapon történt – állítása szerinti – téves tájékoztatása az igénye bírói útra terelését megelőző történés, mely kívül esik az általa indított és a tisztességes eljárás követelménye alá eső peres eljárás keretein. Az esetleges téves tájékoztatás és a perben hozott érdemi ítélet között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nincs.
- [22] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az ítélet indokolásának a másodfokú bíróság általi további érveléssel történt – az indítványozó által sérelmezett – kiegészítése sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség problematikáját.
- [23] Összességében megállapítható, hogy az indítványozó ténylegesen a bíróságok ítéleteit, azok indokolásának egyes megállapításait a bíróságok mérlegelési körébe tartozó, jellegét tekintve törvényességi és nem alkotmányossági

szempontok miatt kifogásolta. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}

[24] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2015. május 5.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1614/2014.

